

STUDII ȘI CERCETĂRI: DIDACTICI PARTICULARE

DEZVOLTAREA VORBIRII DIALOGATE ÎN LIMBA FRANCEZĂ LA STUDENȚI: DE LA TREAPTA LICEALĂ SPRE CEA UNIVERSITARĂ

Valeria DUCA

Catedra Limba Franceză

Notre article est dédié à l'étude du développement de la compétence dialogique en langue française chez les étudiants. Il met en relief l'importance du principe de la continuité entre les niveaux d'enseignement dans l'élaboration de la stratégie du développement de cette compétence chez les étudiants. Pour réaliser la démarche didactique proposée, on devrait suivre l'évolution de la stratégie en cause du lycée à la faculté, à souligner les éléments constitutifs, leur réorientation vers le niveau d'enseignement supérieur.

În tendința de a corespunde standardelor impuse de politicile educaționale, curriculumul ca și categorie pedagogică, care „nu copiază experiența socială, ci o traduce în limbaj educațional” [1], cunoaște în mod constant noi abordări, care îndreaptă vectorul activităților educaționale astfel încât acestea să fie cât mai eficiente și mai productive în vederea formării unor competențe indispensabile integrării omului în societate – pe de o parte, dar și a buneii activități a acestuia în cadrul societății – pe de altă parte. De fapt, toate produsele curriculare în materie de limbă străină au suferit în ultimii ani schimbări radicale dictate de următoarele orientări pedagogice moderne:

- *La nivel general, de politică educațională națională:* învățământul centrat pe competențe;
- *La nivel particular, de politică lingvistică:* Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi.

Revizuirea curricula la limbile străine, ținând cont de recomandările prevăzute de implementarea acestor concepte în învățământul din Republica Moldova, s-a dorit în primul rând ridicarea calității proceselor de predare-învățare-evaluare a limbilor străine. Modelul de proiectare curriculară centrat pe competențe trebuie să asigure o mai mare eficiență a procesului educațional prin promovarea conceptului de „competență” ca unitate de operare la toate nivelurile de învățământ, ceea ce permite orientarea demersurilor tuturor agenților implicați în procesul de educație. În același timp, Cadrul European Comun de Referință a Limbilor, prin lansarea perspectivei axate pe acțiune, conturarea noțiunii de „sarcină”, delimitarea nivelurilor de cunoaștere a limbii în diferite domenii de competență ș.a., a permis unificarea tuturor demersurilor de predare-învățare a oricărei limbi străine conform unor principii lingvo-didactice riguroase, clar definite.

Strategia de dezvoltare a vorbirii dialogate în limba franceză este reflectată în primul rând în „documentul reglator” al activității de predare-învățare a limbii franceze – în curriculum, atât la nivel universitar, cât și la celelalte trepte de învățământ, dar și în alte produse curriculare, precum sunt planurile calendaristice, manualele, dosarele tematice etc. Interconexiunea acestor documente este esențială; or, constituirea sau reformarea oricăreia dintre ele se face numai cu referire la celelalte, astfel încât să putem vorbi de respectarea consecutivității logice în organizarea procesului de predare-învățare a limbilor străine.

Așadar, orice curriculum este proiectat în baza unor principii, care în calitate de fundamente teoretice orientează activitatea de organizare și realizare a acestuia. Respectarea principiilor în cauză asigură îndeplinirea funcțiilor generale ale curriculumului: de optimizare a proiectării didactice; de realizare a corespondențelor între elementele paradigmei didactice: obiective – conținuturi – tehnologii pedagogice – evaluare – realizarea feed-back-ului; de valorificare a tuturor dimensiunilor și formelor educaționale, din perspectiva învățământului formativ și permanent [2]. În alți termeni, definirea și apoi conformarea la aceste principii sunt inerente constituirii curriculumului ca sistem unitar și coerent. Totuși, în lumina problematicei dezvoltării vorbirii dialogate la studenți în timpul orelor de limbă franceză de specialitate, ținem să supunem analizei următoarele principii de organizare a curriculumului, care, în opinia noastră, sunt esențiale în demersul științific pe care îl propunem. Suntem de părere că principiul continuității între trepte și niveluri educaționale și principiul pertinentei privind formularea obiectivelor, selectarea conținuturilor, stabilirea tehnologiilor de predare-învățare-evaluare în contextul profilurilor profesionale ne oferă piste metodologice prețioase de analiză comparativă a două curricula la Limba Franceză: nivelul liceal, cl. XII, și nivelul universitar, anul I Licență, Economie. În același timp, formarea competenței de comunicare din perspectiva vorbirii dialogate reprezintă criteriul principal de analiză în cercetarea pe care o întreprindem. Deci, reflectarea acestui aspect în produsele curriculare existente la aceste două trepte de învățământ ne interesează în mod particular.

În același timp, fără a nega importanța tuturor componentelor curriculumului, tratarea problematicei dezvoltării vorbirii dialogate în limba franceză ne impune să orientăm analiza acestor curriculumuri spre cele două dimensiuni fundamentale ale curriculumului: teleologică și tehnologică, a căror interrelaționare se datorează dimensiunii conținutale.

Revenind la ideea revizuirii tuturor curriculumuri, trebuie să menționăm că acesta este un proces de lungă durată pe măsură ce activitatea educațională nu este un proces static, ci evoluează odată cu schimbările ce au loc în toate sferile vieții unane. Acest postulat a ghidat echipa de lucru spre modernizarea Curriculumului Național pentru clasele a X-a și a XII-a. Astfel, autorii menționează că curriculumul trebuie „să reflecte și să promoveze modernizarea procesului de învățământ ca o consecință a schimbărilor ce au intervenit în sistemul educațional după apariția sa, să reflecte prompt și să se racordeze adecvat la noile provocări ale relației pedagogice *proiectare – predare – învățare – evaluare*” [3]. Deci, schimbările au survenit în primul rând în urma trecerii de la modelul de proiectare curriculară centrat pe obiective la modelul centrat pe competențe. În aceeași perspectivă s-a revizuit și Curriculumul la Limba Franceză, Științe Economice, autorii căruia s-au orientat în abordarea competențelor și de CECRL: „Prezentul curriculum a fost racordat la CECRL, care definește nivelurile de competență și permite de a evalua progresul studentului la fiecare etapă a procesului de învățare. [...] Modernizarea și revizuirea Curriculumului la Limba Franceză sunt necesare pentru a trece de la modelul de proiectare curriculară centrat pe obiective la modelul centrat pe competențe” [4].

Așadar, scopul predării-învățării limbii franceze la etapa liceală (clasa a XII-a), conform Curriculumului Național, este de „a-i determina pe elevi să facă față fără pregătire majorității situațiilor de comunicare pe teme familiare și de activitate cotidiană, folosind texte simple și coerente” [5]. În acest moment intervine situația de „răscruce” în predarea-învățarea limbilor străine, pentru că, odată integrat în învățământul superior, studentul își alege o specializare pentru îmbrățișarea ulterioară a unei profesii. Din acest punct de vedere, predarea-învățarea limbilor străine îmbracă o nouă formă, conformându-se în primul rând nevoilor studenților, astfel încât putem urmări o redirectionare a vectorului activităților instructiv-educative. Scopul predării-învățării limbii franceze la etapa universitară, reieșind din acela formulat pentru etapa liceală, este de a-i determina pe studenți să facă față fără pregătire majorității situațiilor de comunicare pe teme profesionale, în cazul nostru – pe teme din domeniul științelor economice. În același timp, este de menționat că „tematica conținuturilor cuprinde în cea mai mare parte domeniul profesional, dar nu este exclusă nici tematica ce ține de domeniul personal, public și cel educațional” [6]. Ținând cont de cele menționate anterior, conchidem că principiul respectării nevoilor educaționale, a intereselor și aptitudinilor personale ale actorilor educației este primordial în stabilirea direcției activității de instruire și educație.

Într-o abordare sistemică-holistică a curriculumului, care presupune trei planuri: structural, procesual și al produsului [7], ținem să punem accentul pe aspectul structural, în măsura în care suntem interesați de abordarea vorbirii dialogate la nivelul subcomponentelor curriculumului, dar și pe cel al produsului, odată ce vizăm tratarea acestei probleme în câteva produse curriculare.

Comunicarea în limbi străine este una dintre cele opt domenii ale competențelor-cheie [8]. Iată de ce acest aspect este reflectat în curriculum atât la nivelul obiectivelor educaționale, concepute ca „intrări în procesul de învățământ”, cât și la nivelul competențelor – „ieșiri din acest proces” [9]. Comunicarea reprezintă, deci, pilonul de bază în proiectarea teleologică a curriculumului de limbi străine. Astfel, vorbirea dialogată ca formă de comunicare este, în opinia noastră, parte a unei competențe generale – a celei de comunicare. Competența de comunicare prin dialog (în domeniul profesional) este concretizată în Curriculumul la Limba Franceză, Științe Economice, în rubrica *Competențe generale* prin formula: *realizarea de interacțiuni, în comunicarea orală sau scrisă, pe teme cotidiene și pe teme profesionale*. Privită din unghiul principiului continuității între trepte de învățământ, formarea competenței de comunicare prin dialog se realizează la nivel universitar prin extinderea domeniului curricular de exploatare a limbii străine. Ne referim, în acest context, la domeniile de formare a acestei competențe prevăzute în Curriculumul Național, treapta liceală: public, privat și educațional și adăugarea la acestea a domeniului profesional la treapta universitară. Curriculumul Național la Limba Franceză propune formarea următoarelor *competențe specifice domeniului de comunicare: lingvistice, comunicative și pragmatice*, care presupun dezvoltarea mai întâi a deprinderilor de receptare, producere a mesajelor, dar și de interacțiune. Acesta este cadrul în care se include fenomenul dezvoltării vorbirii dialogate la etapa liceală. Lucrul asupra competențelor lingvistice continuă la etapa universitară. La acest capitol, nivelul lexical iese în prim plan, fiind nuanțat de terminologia specifică domeniului de activitate profesională a studenților; exploatarea mijloacelor lingvistice de către studenți în situațiile specifice se reflectă prin competențele pragmatice ale acestora. Pe de altă parte, competența de comunicare prin dialog este reflectată în Curriculumul la Limba Franceză, Științe Economice, în compartimentul *Competențe specifice: realizarea de interacțiuni în comunicarea orală sau scrisă*, indirect prin formulele – realizarea unui interviu structurat pe baza unui chestionar elaborat; solicitarea opiniilor interlocutorului și comentarea succintă a părerilor exprimate de parteneri/exprimarea poziției (acord/dezacord); solicitarea și oferirea de clasificări, explicații; exprimarea unor sentimente și reacții (surpriză, bucurie, neplăcere, interes, indiferență, regret, uimire) referitoare la evenimente / situații / experiențe trăite sau aflate.

Corelarea conținutului cu sfera de interes a educatului este un principiu fundamental în proiectarea Subcomponentei *Conținuturi*, parte a dimensiunii proiective a curriculumului. Selectarea conținuturilor se produce, de regulă, în baza unui „set de valori” [10] dictate la nivelul curriculumului liceal de: viața particulară, viața socială, viața culturală, activitățile în timpul liber și spirituale, în timp ce la nivelul învățământului universitar acestea sunt preluate din viața profesională ulterioară a studenților. În același timp, predarea limbii franceze cu obiectiv specific prezintă niște particularități de selectare a conținuturilor pe măsură ce acest demers didactic prevede îmbinarea eficientă a conținuturilor lingvistice cu cele specifice unui domeniu profesional.

Vorbirea dialogată, ca și activitate inerent legată de situația de vorbire, se află într-un raport specific de interdependență cu unitățile de conținut. Potențialul funcțional al acestei activități se reflectă direct în oricare dintre unitățile de conținut propuse. Conținuturile în Curriculumul Național la Limba Franceză sunt repartizate în conținuturi *lingvistice, tematice și în arii de comunicare*. Urmărind perspectiva dezvoltării vorbirii dialogate după principiul continuității, remarcăm la nivelul de conținut o ușoară inițiere în lexicul de specialitate al elevilor clasei a XII-a prin descriptorul de conținut *Lexic stilistic-funcțional: juridic, științific, publicistic*, iar la capitolul morfo-sintaxă o aprofundare în particularitățile *subordonatelor introduse prin: sans que, tandis que, pourvu que, bien que, afin que, și ale unor forme temporale ale verbului*. În ce privește orientarea conținuturilor tematice, menționăm prevalarea aspectului sociocultural și personal al vieții elevului: *Viața tinerilor* (moda, planuri pe viitor, curriculum vitae), *Elevul și societatea* (obligatii și responsabilități, drepturile omului), *Civilizație și cultură* (fragmente din literatură, muzee și expoziții, interferențe culturale europene, stiluri de viață).

Conținuturile tematice, drept cadru situațional de realizare a vorbirii dialogate, sunt selectate în cazul Curriculumului la modulul Limba Franceză, Științe Economice, în baza celor mai importante centre de interes profesional al studenților. De exemplu: *Mediul de afaceri; Produsul, indici de identificare; Indicatorii dezvoltării unei societăți moderne; Principiul libertății în afaceri; Căutarea unui loc de muncă; Lansarea unei afaceri* etc. În opinia noastră, aceste subiecte generale funcționează ca repere tematice în formarea competenței de comunicare, în general, dar și a celei de comunicare prin dialog, în particular, prin stabilirea clară a câmpului tematic al activităților de predare-învățare. La nivel universitar se dorește o dezvoltare a competenței lingvistice a studenților deja dobândite în liceu. De aceea, în concordanță cu obiectivele de referință și

cu ordonarea tematică a conținutului, s-a definit conținutul lingvistic al curriculumului: *A defini un substantiv, a cuantifica; A formula mai multe tipuri de întrebări; A califica, a localiza în timp; Comparația și expresiile idiomatice; A evita repetările, a înlocui într-un context dat; A exprima o finalitate, un scop; etc.*

Tehnologia pedagogică, în calitate de „mod sistematic de proiectare, realizare și evaluare a procesului de predare-învățare pe baza obiectivelor stabilite prin cercetare științifică” [11], este una dintre subcomponentele fundamentale ale curriculumului. Concepută ca și „dimensiune operativă” a curriculumului, aceasta reprezintă, conform specialiștilor, „partea cea mai mobilă a activității educaționale, care încurajează creativitatea cadrelor didactice prin ceea ce oferă sau sugerează acestora: metode, mijloace, tehnici, strategii de învățare” [12]. Prin subcomponenta tehnologică a curriculumului aflăm în ce mod se vor realiza obiectivele propuse, adică se vor dezvolta anumite competențe la studenți. Totodată, calitatea strategiilor didactice implementate trebuie apreciată printr-o strategie de evaluare corespunzătoare, deci evaluarea este o parte inerentă a tehnologiei pedagogice.

Curriculumul Național la Limba Franceză prevede, într-o formă generalizată, pentru elevii claselor a XII-a următoarele activități de dezvoltare a vorbirii dialogate. Acestea, de fapt, sunt împărțite conform celor două faze în care sunt implicați interlocutorii în timpul vorbirii dialogate: receptarea mesajelor orale și producerea mesajelor orale, interacțiunea. În primul caz, în conformitate cu tematica conținuturilor prezentată mai-sus, se prevăd: *exerciții de confirmare a înțelegerii sensului global dintr-un mesaj oral; vizionarea de filme; interviuri față în față sau telefonice; exerciții de confirmare a înțelegerii sensului global dintr-un mesaj oral ș.a.* La nivel de producere a mesajelor orale și interacțiune se propun: *exerciții de înțelegere a ideilor dintr-un text; exerciții de formulare a întrebărilor și răspunsurilor; exerciții de solicitare și oferire de informații prin întrebări și răspunsuri; exerciții de confruntare a opiniilor și a punctelor de vedere ș.a.* În același timp, pentru formarea competenței socioculturale, se preconizează activități precum: *dezbateri, schimb de opinii*, care vizează interacțiunea verbală; prin acestea se contribuie și la dezvoltarea competenței de comunicare prin dialog. Vorbirea dialogată este reflectată și în activitățile: *discuții, întrebări/răspunsuri, schimb de informație*, pentru formarea de atitudini și valori, adică a competenței civice.

Dezvoltarea competenței de comunicare profesională în limba străină este prioritară în predarea-învățarea limbii străine la nivel universitar. Iată de ce în Curriculumul la Limba Franceză, Științe Economice, activitățile interactive de comunicare predomină. O bună parte din acestea sunt îndreptate spre formarea competenței studenților de a dialoga în limba franceză. În conformitate cu tematica conținuturilor, strategia de dezvoltare a vorbirii dialogate include următoarele activități didactice consemnate în curriculum: *dezbaterile ideilor* (Pentru sau contra OGM etc.), *simularea* (Interviu de angajare etc.), *discuția* (Rolul pieței în dezvoltarea economică, Măsuri de depășire a șomajului, Când putem vorbi despre reușita unei întreprinderi etc.), *jocul de rol/dialog* (La piață, La o agenție imobiliară etc.), *studiu de caz* (Cine suntem noi? etc), *brainstorming* (Avantajele și dezavantajele monedei electronice etc.).

Dacă e să ne referim la conceptul de *curriculum* în planul produsului, atunci, menționează specialiștii, pot fi structurate mai multe categorii de produse curriculare, printre care: curriculumul pe discipline, manualul academic, cursul universitar ș.a. [13] Din acest punct de vedere, este evidentă interrelaționarea tuturor documentelor care orientează procesul de predare-învățare a disciplinei academice. În acest context, curriculumul disciplinar „devine sursa de proiectare a cursului și a seminarului universitar, devine sursa de stabilire a strategiilor și indicatorilor de evaluare a rezultatelor academice, devine sursa de elaborare a manualelor, ghidurilor metodologice [...]” [14]. Astfel, dimensiunea tehnologică a curriculumului este completată de alte produse, printre care menționăm manualul, dacă e să ne referim la Curriculumul Național la Limba Franceză, și dosarul tematic – pentru Curriculumul la Limba Franceză, Științe Economice.

Activitățile de dezvoltare a competenței de comunicare ocupă un loc prioritar în Manuel de Français XII (autori M.Cotelea, M.Cotlău ș.a.) [15]. Acestea se regăsesc în fiecare dintre rubricile care alcătuiesc o unitate tematică, fie că e vorba de partea lexicală sau gramaticală, fie literară, fie socioculturală. Dacă e să ne referim la forma orală a comunicării, atunci exercițiile care vizează exprimarea orală încontinuu domină; acestea reprezintă etapa de pregătire a elevilor pentru activitatea de vorbire dialogată (exprimarea orală în interacțiune). Astfel, strategia de dezvoltare a vorbirii dialogate în limba franceză la elevii claselor a XII-a sintetizează următoarele etape: **introducerea documentului autentic (poze, articole, texte literare): declanșarea vorbirii → valorificarea structurilor lexicale și gramaticale noi prin activități în scris; verificarea înțelegerii textului → valorificarea structurilor lexicale și gramaticale noi prin activități de exprimare orală →**

valorificarea structurilor lexicale și gramaticale noi prin activități de exprimare orală în interacțiune (de vorbire dialogată).

Vorbirea dialogată este o activitate complexă. Iată de ce până a ajunge la etapa propriu-zisă de realizare a interacțiunii verbale, elevii trebuie să-și performeze capacitatea de receptare și cea de producere a mesajelor prin automatizarea sau interiorizarea unor variate structuri lexicale și gramaticale, care sunt actualizate ulterior în timpul vorbirii dialogate.

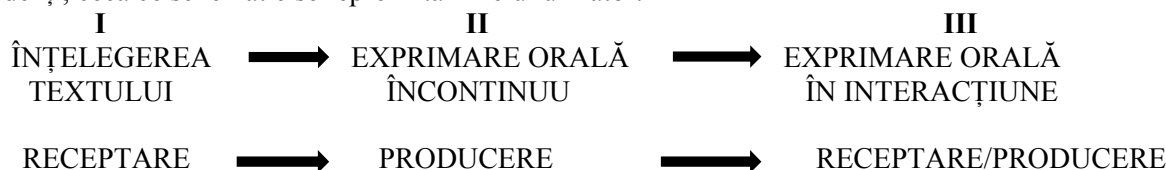
La nivel universitar, echipa profesorilor care predau limba franceză la Facultatea de Științe Economice, prin posibilitatea pe care o au de a-și alege instrumentul de lucru cel mai potrivit grupului de studenți în care activează și pentru a evita concepția univocă a unui manual, au optat pentru elaborarea unui dosar, care ar cuprinde cele mai reprezentative activități didactice oferite de diverse surse de franceză economică. Acestea au fost grupate conform criteriului tematic, respectându-se cele mai importante centre de interes profesional al studenților. Strategia de dezvoltare a vorbirii dialogate parcurge, conform dosarului propus, următoarele etape, cărora le corespund mai multe tipuri de activități didactice: **introducerea textului de specialitate → înțelegerea textului de specialitate → valorificarea vocabularului (terminologic) prin activități în scris → valorificarea vocabularului (terminologic) prin activități de exprimare orală → valorificarea vocabularului (terminologic) prin activități de exprimare orală în interacțiune (de vorbire dialogată).**

Din această reflectare sintetizată a etapelor strategiei de dezvoltare a vorbirii dialogate la elevii claselor a XII-a și la studenții Facultății de Științe Economice conchidem că elementul de bază al acestei strategii este *textul*, care funcționează în calitate de:

- pilon central în proiectarea tuturor activităților didactice ce vizează dezvoltarea competenței de comunicare;
- premisă a proiectării activităților didactice de dezvoltare a vorbirii dialogate;
- sursă de creare a situațiilor de vorbire dialogată;
- sursă principală de îmbogățire a bagajului lexical al elevilor și studenților.

În urma analizei efectuate, menționăm construcția în paralel a strategiei de dezvoltare a vorbirii dialogate în limba străină la ambele trepte de învățământ: liceal (clasa terminală) și universitar (ciclul I Licență). Aceasta respectă, în ambele cazuri, principiul logic de la simplu spre complex, astfel încât conținuturile sunt introduse prin activități graduale, orientate spre formarea:

- capacității și deprinderilor de receptare a mesajului de către studenți;
- capacității și deprinderilor de producere a mesajelor de către studenți;
- capacității și deprinderilor de îmbinare succesivă a celor două ipostaze: receptare/producere de către studenți; ceea ce schematic se reprezintă în felul următor:

Observăm că, după cum e și firesc, activitatea de dezvoltare a vorbirii dialogate este o etapă de nivel superior în strategia descrisă mai sus. Elevii/studenții nu ar fi capabili să se integreze într-o situație de dialog fără a fi dobândit anterior competențe de receptare și producere a mesajelor. Astfel, dacă ne-am referi la acest proces în termeni de activități didactice de dezvoltare a vorbirii dialogate (VD), atunci strategia s-ar prezenta în felul următor:

Deși respectă aceleași etape, strategia de dezvoltare a vorbirii dialogate la nivel universitar este mai complexă, dat fiind faptul că studenții trebuie să ajungă la un nivel mai avansat de cunoaștere a limbii străine: B2, conform căruia studentul „poate să înțeleagă ideile principale din texte complexe pe teme concrete sau abstracte, inclusiv în discuții tehnice în specialitatea sa; poate să comunice cu un anumit grad de spontaneitate și de fluentă, încât conversația cu un locutor nativ să nu presupună efort pentru nici unul dintre interlocutori” [16].

În consecință, constatăm următoarele particularități evolutive ale strategiei de dezvoltare a vorbirii dialogate la nivel universitar în raport cu cea a treptei liceale (cl. XII):

- 1) corelarea activităților didactice de predare-învățare a limbii străine cu activitățile profesionale ale studenților;
- 2) sporirea gradului de dificultate a textelor prin introducerea textelor de specialitate economică;
- 3) intensificarea lucrului asupra vocabularului de specialitate economică prin exerciții orale și scrise complexe și variate;
- 4) sporirea gradului de dificultate a situațiilor de exprimare orală și de vorbire dialogată prin crearea situațiilor de interes economic;
- 5) diversificarea situațiilor de interes economic pentru dezvoltarea capacității de adaptare a studenților la actul de vorbire dialogată;
- 6) sporirea gradului de dificultate a actului de vorbire dialogată pe tematică economică prin valorificarea actelor de vorbire mai complicate: de stimulare a interlocutorului, de convingere a interlocutorului, de menținere a contactului cu acesta etc.
- 7) dezvoltarea competenței de a dialoga în limba străină odată cu rezolvarea problemelor de interes economic, prin justificarea poziției luate.

Astfel, demersul de dezvoltare a competenței de comunicare prin dialog la studenți respectă cerințele contextului profesional al studenților, ceea ce constituie momentul-cheie în trecerea de la treapta liceală la cea universitară. Acceptarea domeniului profesional ca fundament în conceperea și realizarea activităților de predare-învățare a limbii străine, în general, dar și a celor de dezvoltare a vorbirii dialogate în particular, implică schimbări mai ales la nivelul etapei de pregătire a vorbirii dialogate, la care se insistă asupra asimilării vocabularului de specialitate economică indispensabil activității de vorbire.

Așa cum este prevăzut în Curriculumul Național, exercițiile propuse sunt punctul de plecare spre evaluarea competențelor obținute de către elevi la orele de limba străină. Aceste activități didactice sunt, de fapt, componentele strategiei de evaluare a calității dezvoltării competenței de comunicare prin dialog la elevii claselor a XII-a. Astfel, evaluarea interacțiunii orale se desfășoară pe parcursul semestrelor. Este, deci, vorba despre o evaluare continuă (formativă). Evaluarea finală care se efectuează prin examenul de bacalaureat nu prevede, după cum se știe, o probă de evaluare a competenței de exprimare orală și nici a celei de comunicare prin dialog. Capacitatea de rezolvare a exercițiilor propuse și rezultatele obținute de elevi indică performanțele lor în materie de vorbire dialogată.

Aceeași situație remarcăm și la universitate, competența de comunicare orală a studenților fiind evaluată pe parcursul semestrului, la sfârșitul căruia studentul este apreciat cu o notă, care constituie jumătate din nota finală. La examenul de sfârșit de semestru studenților li se propun probe ce vizează receptarea și producerea mesajelor scrise. În evaluarea exprimării orale încontinuu și sub formă dialogată, profesorii pun accentul pe evoluția treptată a studenților în ceea ce privește dezvoltarea competențelor necesare antrenării lor în aceste activități orale. Drept criterii de apreciere în evaluarea la studenți a competenței de comunicare prin dialog în limba franceză, profesorii fixează:

- Capacitatea de identificare din diverse mesaje (mai ales din cele mai lungi și complexe) a informațiilor și opiniilor relevante;
- Capacitatea de a deduce sensul elementelor lexicale din context;
- Capacitatea de memorizare, apoi de reutilizare a termenilor economici;
- Deprinderea de a produce fraze mai ample, mai complexe și corecte din punct de vedere lingvistic;
- Deprinderea de a-și formula coerent ideile, atât încontinuu, cât și în interacțiune;
- Capacitatea de a solicita opiniile interlocutorului și de a comenta părerile partenerilor;
- Capacitatea de a exprima sentimente diverse, stări și reacții referitoare la evenimente, situații etc.

Totuși, în ceea ce privește aprecierea vorbirii dialogate, sistemul de evaluare a acestuia necesită a fi completat. Considerăm că acești descriptori sunt insuficienți în evaluarea nivelului de vorbire dialogată, dată fiind complexitatea fenomenului în cauză. Modul de rezolvare a exercițiilor analizate mai sus, precum și rezultatele obținute de către studenți în urma realizării lor, permit evaluarea capacității de receptare și producere a mesajului, iar descriptorii unei competențe de a dialoga se cer a fi formulați, mai ales că într-o activitate interactivă, precum este vorbirea dialogată, participarea concomitentă a studenților face și mai dificilă evaluarea.

În această scurtă cercetare ne-am propus să analizăm fenomenul dezvoltării vorbirii dialogate în limba franceză din perspectiva reflectării acestuia în produsele curriculare la nivel liceal (clasa a XII-a) și universitar (anul I Licență). Plecând de la componentele curriculumului: teleologică, conținutală și tehnologică, am urmărit desfășurarea procesului de dezvoltare a vorbirii dialogate și evoluția acestuia de la treapta liceală spre treapta universitară, pentru a pune în relief continuitatea, dar și schimbările pe care le suferă acest demers didactic. Fundamentată de esența principiului continuității între trepte de învățământ, strategia dezvoltării vorbirii dialogate în limba franceză la nivel universitar este singularizată de perspectiva finală pe care o oferă studenților: comunicarea profesională în limba străină.

Referințe:

1. Guțu V. Teoria și metodologia proiectării curriculum-ului universitar în contextul reformei învățământului în Republica Moldova. - Chișinău: CEP USM, 2000, p.1.
2. Guțu V., Silistraru N. ș.a. Teoria și metodologia curriculum-ului universitar: Pedagogia universitară în dezvoltare. - Chișinău: CEP USM, 2003, p.22.
3. Guțu I., Brînză E. ș.a. Curriculum național Limbi Străine I, clasele a X-a – a XII-a. - Chișinău: Știința, 2010, p.3.
4. Nuța S. Curriculum la modulul Limba franceză. Facultatea de Științe Economice, ciclul I Licență. - Chișinău: USM, 2011, p.3.
5. Guțu I., Brînză E. ș.a. Curriculum național Limbi Străine I, clasele a X-a – a XII-a. - Chișinău: Știința, 2010, p.6.
6. Nuța S. Curriculum la modulul Limba franceză. Facultatea de Științe Economice, ciclul I Licență. - Chișinău: USM, 2011, p.3.
7. Guțu V., Șevciuc M. ș.a. Didactica universitară: Studii și experiențe. - Chișinău: CEP USM, 2011, p.18.
8. Ibidem, p.53.
9. Guțu V. Învățământul centrat pe competențe: abordare teleologică // Didactica PRO. Revistă de teorie și practică educațională, 2011, nr.1(65), p.2.
10. Guțu V., Silistraru N. ș.a. Teoria și metodologia curriculum-ului universitar: Pedagogia universitară în dezvoltare. - Chișinău: CEP USM, 2003, p.22.
11. Ibidem, p.79.
12. Papuc L. Epistemologia și praxiologia curriculumului pedagogic universitar: Studiu monografic. - Chișinău: Tipografia Centrală, 2005, p.12.
13. Guțu V., Șevciuc M. ș.a. Didactica universitară: Studii și experiențe. - Chișinău: CEP USM, 2011, p.22.
14. Ibidem, p.41.
15. Cotelea M., Cotlău M. ș.a. Manuel de français XII. - Chișinău: Prut Internațional, 2001.
16. Cadrul european comun de referință pentru limbi: învățare, predare, evaluare / Traducere din franceză de Gheorghe Moldovanu. - Chișinău: F.E.-P. Tipografia Centrală, 2003, p.29.

Prezentat la 04.05.2012